

Rätt växt i gravrabatten – sommarblommor eller perenner
SKKF, Norrköping 21 maj 2024

Mona Holmberg
Holmberg & Strindberg Trädgårdskonsulter AB, Mölndal

Att byta ut vår- och sommarblommor mot perenner och andra fleråriga växter

Hur svårt kan det vara???

Ganska svårt faktiskt...
...men inte omöjligt

Varför vill ni ha mer perenner i gravrabbatterna?

- Miljöskäl
- Biologisk mångfald
- Mer lättskött
- Sprida arbetsuppgifter under längre tid

Vilka växttyper finns?
Träd, buskar, perenner, lökväxter

Bostadsmiljöer hos allmännyttan i Göteborg

Vilka är problemen med att byta sommarblommor mot perenner i gravrabatterna?

- Blomningen och Gravrättsinnehavarna

Göteborg början av maj

Vilka är problemen med att byta sommarblommor mot perenner i gravrabatterna?

- Blomningen och Gravrättsinnehavarna
- Små ytor och Många olika förutsättningar (ståndorter)
 - Och rätt förutsättningar är viktigare för fleråriga växter

Göteborg början av maj

Vilka är problemen med att byta sommarblommor mot perenner i gravrabatterna?

- Blomningen och Gravrättsinnehavarna
- Små ytor och Många olika förutsättningar (ståndorter)
- Och rätt förutsättningar är viktigare för fleråriga växter
 - För liten växtkunskap?

Göteborg början av maj

Uppbyggnad av rabatter

Olika växter har olika roller i rabatten:

- Höga/Solitärer där plats finns
- Låga/marktäckande som täcker jorden och hindrar ogräset
- Plus ev. något däremellan

Samma princip gäller för kyrkogårdar och gravratter

Maj

Juni

Augusti

September

Juli

En perenn blommar
vanligtvis i cirka en månad

Fokusera på bladverken

Växterna ska vara:

- Långlivade
- Friska
- Ha ett bladverk som är fint under lång tid (kolla speciellt efter blomningen)

Varaktiga bladverk

Mitten maj

Vårärt
Lathyrus vernus

Liten flocknäva
Geranium x cantabrigiense

Mitten juni

Varaktiga bladverk

Mitten april

Mitten maj

Vårärt
Lathyrus vernus

Liten flocknäva
Geranium x cantabrigiense

Tidig liten påsklilja
Narcissus 'Topolino'

Mitten juni

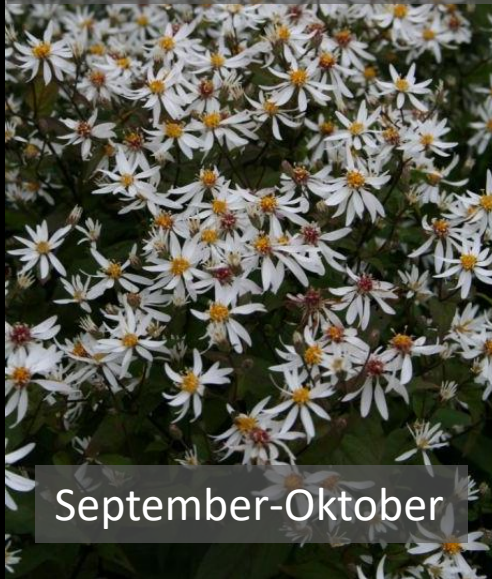
Juli-Oktober

Tuvrör

Calamagrostis 'Karl Foerster'

Vit skogsaster
Eurybia (Aster) divaricatus

September-Oktober

Augusti -Oktober

Oktoberaster

Symphiotrichum (Aster) 'Early Blue'

Liten flocknäva + senare blomning

'Karmina'

'Biokovo'

Bara den lägsta växter får sprida sig

Juli-Oktober

Tuvrör

Calamagrostis 'Karl Foerster'

Vit skogsaster
Eurybia (Aster) divaricatus

Augusti -Oktober

Oktoberaster

Symphotrichum (Aster) 'Early Blue'

Maj

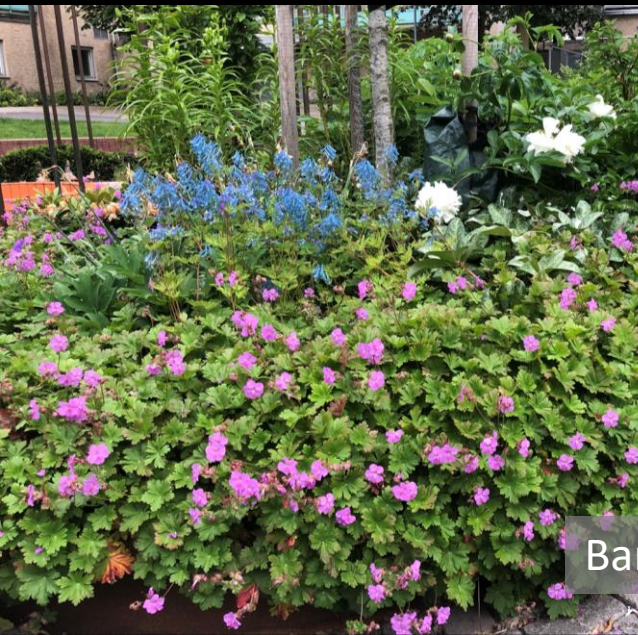

Narciss 'Thalia'

'Karmina'

'Biokovo'

Bara den lägsta växten får sprida sig

Maj-Juni

Sortvalet kan vara mycket viktigt

Låg Nepeta

Nepeta 'Superba Buhl'

(ganska lik N. 'Linghem', grönt kulturarv)

Här även:
Iris x germanica

Dvärgsyren
Syringa 'Palibin'

Kärleksört
Sedum 'Herbstfreude'

Oktoberaster
Symphyotrichum (Aster) 'Early Blue'

Solhatt

Echinacea purpurea 'Alba'

Ulleternell

Anaphalis triplinervis

Miskantusgräs
'Flamingo'

Marktäckande
Mossflox
Phlox subulata
'Emerald Cushion Blue'

Maj

Kompletterande
för- eller sommarblomning

Tv: Trädgårdsnejlikrot
Geum 'Scarlet Tempest'

Th: Daglilja
Hemerocallis 'Mary Todd'

Marktäckande
Mossflox
Phlox subulata
'Emerald Cushion Blue'

Maj-Juni

Allium
'Globemaster'
(steril)

Maj

Kompletterande
för- eller sommarblomning

Tv: Trädgårdsnejlikrot
Geum 'Scarlet Tempest'

Th: Daglilja
Hemerocallis 'Mary Todd'

Växterna sköter sig – om vi sköter oss

Vad behöver en växt?

Vatten

Gödsel – för perenner gäller en gång om året i april
(kom ihåg att det är kväve (N) som gynnar tillväxten)
(Läs på påsen!)

Jordförbättring vid behov (oftast mull/kompost)

Ibland vill man inte ha någon växt som sprider sig eller lägger sig utåt

På dessa små ytor
kanske det bara blir
en sorts perenn
+ vårbloppmande lök

April-Maj

Backsippa

Pulsatilla vulgaris

Mars-April

Turkisk julros

Helleborus orientalis
'Double Red'

Juli-Augusti

Trädgårdskantlök
Allium 'Millenium'

Juni-Juli

Trädgårdsnejlikrot
Geum 'Scarlet Tempest'

Ibland vill man inte ha någon växt som sprider sig eller lägger sig utåt

På dessa små ytor
kanske det bara blir
en sorts perenn
+ vårblommande lök
+ kanske en halvlåg lilja

April-Maj

Backsippa

Pulsatilla vulgaris

Mars-April

Turkisk julros

Helleborus orientalis
'Double Red'

Juli

Asiatisk lilja

Lilium 'Spring Pink'

Juni-Juli

Trädgårdsnejlikrot

Geum 'Scarlet Tempest'

Ibland vill man inte ha någon växt som sprider sig eller lägger sig utåt

På dessa små ytor
kanske det bara blir
en sorts perenn
+ vårblommande lök
+ kanske en halvlåg lilja

Investera i kantstål?

April-Maj

Backsippa

Pulsatilla vulgaris

Mars-April

Turkisk julros
Helleborus orientalis
'Double Red'

Juni-Juli

Trädgårdsnejlikrot
Geum 'Scarlet Tempest'

Viktigt att perennernas bladverk är fina hela säsongen
Hostornas bladverk grönskar sent

Hosta 'Halcyon' – låg, tjocka blad, tål sol, ovanligt fin blomning

Viktigt att perennernas bladverk är fina hela säsongen
Hostornas bladverk grönskar sent

Hosta 'Halcyon' – låg, tjocka blad, tål sol, ovanligt fin blomning

Slutet mars
Nunneört

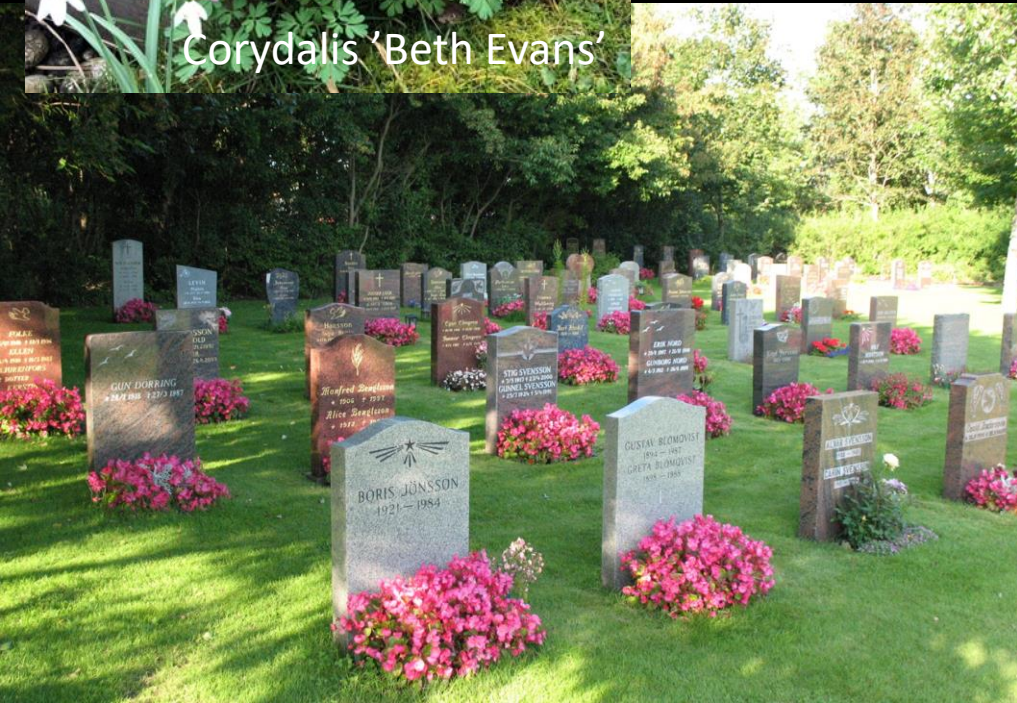
Corydalis 'Beth Evans'

Mitten maj

Sen pingstlilja

Narcissus poeticus 'Recurvus'

Fylla ut med perenner
mellan hostorna
i en skuggig rabatt

Astilbe chinensis 'Visions in Pink'

Högsommar - Sensommar

Pyreneisk aster - Aster pyrenaeus 'Lutetia'

Sensommar - Höst

Fylla ut med perenner
mellan hostorna
i en skuggig rabatt

Mitten maj

Narciss 'Segovia'
Pärthyacint

mars

Snödroppe
Galanthus nivalis

Astilbe chinensis 'Visions in Pink'

Högsommar - Sensommar

Pyreneisk aster - Aster pyrenaeus 'Lutetia'

Sensommar - Höst

Välj storlek på Påskliljor och andra lök- och knölväxter så att perennerna sedan döljer nedvissnande blad

'February Gold'
30 cm

20 cm

25 cm

'Stint'
30 cm

'Tete-a-Tete'
20 cm

'Jack Snipe' 25 cm

25 cm

Välj storlek på Påskliljor och andra lök- och knölväxter så att perennerna sedan döljer nedvissnande blad

'February Gold'
30 cm

Verver Export – firma med bra katalog
och svenska agenter

25 cm

20 cm

'Stint'
30 cm

'Tete-a-Tete'
20 cm

'Jack Snipe' 25 cm

25 cm

Vilken perenn blommar längst av alla?

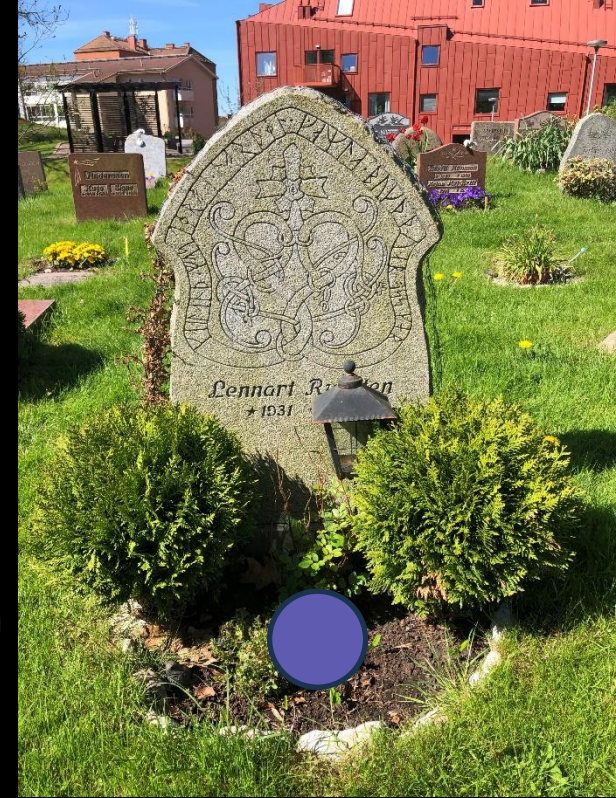
Vilken perenn blommar längst av alla?

Trädgårdsnävan
Geranium 'Rozanne'
midsommar - frosten

Den skulle passa bra här.

Men den grönskar sent på våren
så fyll på med lökar/knölar

Var kan man börja?

- Provytor
- Återlämnade gravar
- Information – visa på bra exempel
- Anhöriga – av miljöskäl
- Anhöriga – av ekonomiska skäl
- Avlägsna släktingar
- Kanske nära släktingar som bor långt bort

Men det är viktigt att planteringarna se fina ut.

Och är:

- Fyllda – med lämpliga växter
- Bra komponerade
- Välskötta

Upprepa lyckade kombinationer

Dela kunskaper med varandra – varje kyrkogård ska inte behöva uppfinna hjulet

Ormbunkar
mycket användbara
i halvskugga-skugga

Varning!
För strutbräken
(*Matteuccia struthiopteris*)
som sprider sig

De flesta ormbunkar får inte utlöpare, tex:

Majbräken – *Athyrium filix-femina*

Träjon – *Dryopteris filix-mas* (mer torktålig)

Liten flocknäva 'Karmina'

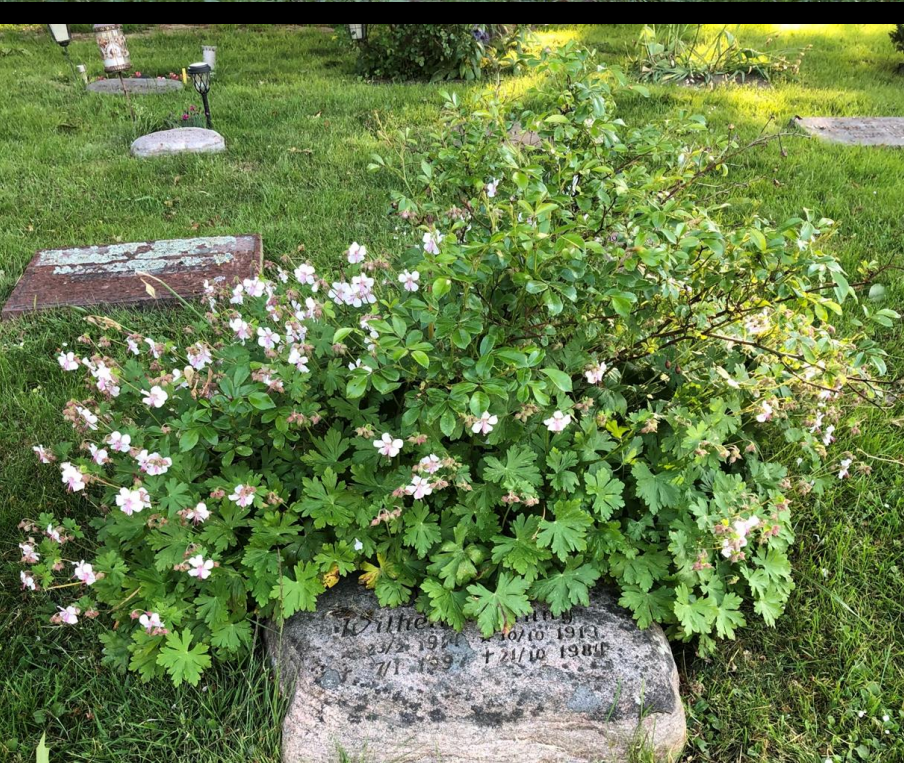

Min mormors och morfars grav

Rosa 'The Fairy' – foto 2001

Liten flocknäva 'Biokovo' – foto 2010

Narciss 'Thalia' – foto 2024

Tack!

